

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΙΑΝΣΕΩΝ.

Οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες εἰσι σπουδαῖοι.
(ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἀθήναι, τὴν 27 Ἀπριλίου 1853.

Βίος τοῦ Πλάτωνος.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε ἀρ.θ. 26.)

Ἐκ τῶν εἰς τὸν εὐρύτερον κύκλον τῶν μαθητῶν τοῦ Πλάτωνος ἀνη-
κόντων, οἵτινες δὲν ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν ἄλλων,
ἦσαν οἱ διακεκριμένοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄνδρες Χαβρίας, Ἰφικράτης,
Τιμόθεος, Φωκίων, Ὑπερίδης, Λυκούργος, Ἰσοκράτης, ἴσως δὲ καὶ
ὁ Δημοσθένης. (Δημ. Επιστ. Ε. Διογ. Λαέρτ Γ. 46). Καὶ γυναῖκες
ἔτι διήκουσαν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, ὡς Λασθένης Μαντινική, καὶ
Ἀξιόθεα Φλιασία, ἧτις ἐνεδύετο ἀνδρῆα ἱμάτια, ὡς λέγει ὁ Δικαίαρ-
χος. Αἱ ἀσχολίαι τοῦ Πλάτωνος, ὡς διδασκάλου, διεκόπησαν δις ἐνε-
κα δύο ἔτι εἰς Σικελίαν μεταβάσεων αὐτοῦ· πρῶτον ὅτε ὁ Δίων, πι-
θανῶς οὐ πολὺ μετὰ τὸν θάνατον Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου, ἐπεθύ-
μησε ἵνα ὁ Πλάτων διδάξῃ Διονύσιον τὸν νεώτερον τὴν φιλοσοφίαν του,
καὶ καταστήσῃ αὐτὸν κρείττονα, ὡς ἐδίδαξε καὶ αὐτὸν τοῦτον· καὶ δεύ-
τερον ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἔτη, ὅτε ἦλθεν ἵνα διαλλάξῃ τὸν Δίωνα τῷ
Διονυσίῳ. Αἱ προσπάθειαι τοῦ Πλάτωνος εἰς ἀμφότερας τὰς περιπτώ-
σεις ἀπέβησαν μάταιαι, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἄ-
πρακτος. Ὅτε δὲ τὸ δεύτερον μετέβη εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν ἐκινδύνευσεν
αὐτίς, καὶ ἐσώθη ἐκ μεσολαβήσεως τοῦ Πυθαγορικοῦ Ἀρχύτα πρὸς τὸν
Διονύσιον. Ὡς αἰτίαν δὲ τοῦ κινδύνου ἀναφέρουσιν ὅτι δέχθη ὁ Πλά-
των ἀνέπειθε τὸν Δίωνα καὶ τὸν Θεώταν ἐπὶ τῆς νήσου ἐλευθερίας
ἐκ τῆς τυραννίας τοῦ νεωτέρου Διονυσίου, (Διογ. Λαέρτ. Γ. 21, 22).
Ὁ Πλάτων εἶχεν ἔτι ἐλπίδα μετὰβαίνειν τὸ δεύτερον εἰς Σικελίαν, νὰ
πέισῃ τὸν Διονύσιον νὰ τῷ παρχωρήσῃ γῆν καὶ ἀνθρώπους, ἵνα ἐφαρ-
μώσῃ τὴν πολιτείαν του, «ὅ δὲ καίπερ ὑποσχόμενος, οὐκ ἐποίησεν.»

Εἰς τὰ πολιτικά τῆς πατρίδος του δὲν ἀνεμίχθη παντελῶς, καί
τοι περὶ πολιτικῶν τῶσαῦτα γράψας καὶ πολιτικῶς ὄν' ὡς αἰτίαν δὲ
τῆς ἀποχῆς του ταύτης ἀναφέρουσιν ὅτι ὁ δῆμος ἦτον ἤδη εἰθισμένος
εἰς ἄλλα πολιτεύματα, μὴ παρ' αὐτοῦ ἐγκρινόμενα.

Ὅτε οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Θηβαῖοι φέρον τὴν Μεγαλόπολιν, προσε-
κλήθη παρ' αὐτῶν ὁ Πλάτων ὡς νομοθέτης, μαθὼν δὲ παρὰ τῶν ἀπε-
σταλμένων ὅτι δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ πέισῃ αὐτοὺς νὰ ἀσπαυθῶσι τὴν
ἰσονομίαν δὲν ἀπεδήμησεν ὅλως πρὸς αὐτοὺς. Ἀρ' οὐ ἤρξατο διδά-
σκειν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἠσχολεῖτο ὅλως εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν μα-
θητῶν καὶ τὴν σύνταξιν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. Λέγουσι δὲ ὅτι
ἀπόντος αὐτοῦ ἐν Σικελίᾳ διεδέξατο αὐτὸν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ὁ φίλος
αὐτοῦ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, (Σουίδ. ἐν λ. Ἡρακλείδης). Διαφέ-
ρεται ὅτι «συνηκολούθει Χαβρία τῷ στρατηγῷ φεύγοντι θανάτου,
μηδενὸς τῶν πολιτῶν πράξαι τοῦτο βουληθέντος· ἔτε καὶ ἀνιόντι αὐ-
τῷ εἰς τὴν ἀκρόπολιν σὺν τῷ Χαβρία, Κρόβυλος ὁ συκοφάντης ἀπαν-
τήσας φησὶν, ἄλλω συναγορεύων ἦκεις, ἀγνοῶν ὅτι καὶ σὲ τὸ Σωκρά-
τους κώνειον ἀναμένει; Τὸν δὲ φάναι. Καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς πατρίδος
ἐστρατευόμενος, ὑπέμενον τοὺς κινδύνους· καὶ νῦν ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος
διὰ φίλον ὑπομένω.» (Διογ. Λαέρτ. Γ. 23, 24).

Ὅτι διαβιῶσας ὁ Πλάτων ἀπέθανε, κατα τινὰς μὲν ἐνῶ ἔγραφε,
τῷ 81 ἔτει τῆς ἡλικίας ἄγων, κατ' ἄλλους δὲ τῷ 84. Κατὰ τὸν
Ἑρμιππον ἀπέθανεν, «ἐν γάμοις δειπνῶν» (Διογ. Λαέρτ. Γ. 2. 3).
Ἐτάφη δὲ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἐνθα τὸν πλεῖστον χρόνον διατέλεσε φι-
λοσοφῶν, ὅθεν καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ αἵρεσις προσκηροῦθη ἀκαδημαϊκή.
Καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι ἐτίμησαν τὴν μνήμην αὐτοῦ δι' ἰδρύσεως
μνημείων. Λέγουσιν ὅτι καὶ Μεθριδάτης ὁ Πέρσης ἀνδριάντα Πλάτωνος
ἀνέθετο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ ἐπέγραψε, Μεθριδάτης ὁ Ῥοδόδατου
Πέρσης Μούσαις εἰκόνα ἀνέθετο Πλάτωνος, ἢν Σιλανίων ἐποίησε. (Διογ.
Λαέρτ. Γ. 25). Ὁ Ἡρακλείδης (Διογ. ἀνωτ.) λέγει, ὅτι νέος ὢν
(ὁ Πλάτων) οὕτως ἦν αἰδήμων καὶ κόσμιος, ὥστε μηδεποτ' ὀφθῆναι
γελῶν ὑπεράγαν. Τοιοῦτος δ' ὢν, ὁμῶς ἐσχώρη καὶ οὐτὸς ὑπὸ τῶν
κωμικῶν καὶ ἄλλων ἀντιζήλων του. Διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἄρκεσ

Παρὰ τοῖς Κ.Κ. Διδασκάλαις
καὶ τοῖς ἐπιστάταις τῶν Τα-
χυδρομείων ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.
Ἐν δὲ τῇ ἀλλεδαπῇ παρὰ τοῖς
Κ.Κ. Ἑλλησικ. Προξένοις
καὶ τοῖς ἰδιαιτέροις ἐπιτρό-
ποις τοῦ ἐκδότου.
Πᾶσα δασοληφία ἐνεργεῖται
διὰ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀγ-
γελοπούλου Τυπογράφου
Ἐκδίδεται ἀπὸς τῆς ἐβδομάδος
κατὰ Σάββατον.

τὸ κλητὸν του εἰς τὴν σχολὴν αὐτοῦ, ὅστις, ἀξήνηθεις μετὰ ταῦτα διὰ
νέων προσθηκῶν, περ ἦλθεν εἰς τὴν κυριότητα τῶν νεοπλατωνικῶν,
οἵτινες ἐώρταζον τὰ γενέθλια τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτους. Τὰ συγ-
γράμματα τοῦ φιλοσόφου τούτου διεσώθησαν εὐτυχῶς πάντα σῶα,
καὶ ἐθαυμάσθησαν καὶ θαυμάζονται ὑπὸ πάντων ποιητῶν τε καὶ συγ-
γραφέων. Βιβλιοθήκην ὀλόκληρον ἀποτελοῦσιν ὅσα ἐγράφθησαν περὶ
τοῦ Πλάτωνος καὶ τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ ὑπὸ ἐπισημῶν σφῶν πανταχοῦ
τῆς Εὐρώπης.

— 00 —

Ἐφέται.

Οἱ ἐφέται ἦσαν δικασταὶ ἐν Ἀθήναις, πενήκοντα καὶ εἰς τὸν
ἀριθμὸν, ἐκλεγόμενοι ἐξ οἰκογενειῶν εὐγενῶν, (ἀριστίνδην αἰρούμενοι),
ἔπρεπε δὲ νὰ ἦναι ὑπὲρ τὰ πενήκοντα ἔτη γεγονότες. τὸ παρὰ τοῦ-
των συγκροτούμενον δικαστήριον ἦτον ἀρχαιότατον· ὁ Πολυδεύκης ἀ-
νάγει τὴν σύστασιν αὐτοῦ εἰς τὸν Δράκοντα, (Η. 125) ὁ δὲ Πλούταρχος
(Σολ. κεφ. 19) μνημονεύει ἄξονά τις (1) τοῦ Σόλωνος, κατὰ
τὸν ὅποιον φαίνεται ὅτι τὰ δικαστήρια τῶν ἐφετῶν καὶ τοῦ Ἀρείου
πάγου συνυπῆρχον πρὸ τῶν χρόνων τοῦ εἰρημένου νομοθέτου. Ὁ Πο-
λυδεύκης δὲ πάλιν ἐν τῷ ἀρτι παρατεθέντι χωρίῳ, λέγει, ὅτι ἐδίκαζον
οὗτοι τοῖς ἐφ' αἵματι διωκομένοις ἐν πέντε δικαστηρίοις. Ἐπὶ τῶν
ἱστορικῶν δὲ χρόνων φαίνονται δικάζοντες ἐν τέσσαρσι μόνον, ἅτινα
ὠνομάζοντο, τὸ ἐπὶ Παλλιδίῳ, τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ, τὸ ἐπὶ Πρυτανείῳ,
τὸ ἐν Φρεαττοῖ. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐδίκαζον τοὺς ἐπὶ ἀκουσίῳ
φόνῳ κατηγορουμένους, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοὺς ἐκ προνοίας μὲν ἀλλὰ
δικαίῳ λόγῳ φονεύοντας, π. χ. ἐκτυοὺς ἀμυνομένους, ἢ κτείναντας
μοιχοὺς, ἢ νυκτοκλέπτας κτλ. (Πλάτ. νομ. Η. 874). Ἐν τῷ Πρυτα-
νείῳ ἐδίκαζον παραδόξως καὶ καταδίκαζον τὸ ἄψυχον ὄργανον, δι' οὗ
ἐξετελέσθη ὁ φόνος, ἐὰν δὲν ἀνακαλύπτετο ὁ βέβηκτος αὐτοῦ. Τὸ ὄργα-
νον δὲ τοῦτο καταδικάζετο εἰς ὑπερορίαν. Εἰς τὸ ἐν Φρεαττοῖ, ἐν Πει-
ραιεὶ παρὰ τὴν θάλασσαν κειμένῳ, ἐδίκαζον τοὺς ἐπὶ ἀκουσίῳ φόνῳ
αἰτία φουγάδας καὶ κατηγορουμένους μετὰ τὴν φυγὴν αὐτῶν ἐπὶ ἐκρυ-
σίῳ. Ὁ οὕτω δικαζόμενος, ὄφειλε ν' ἀπολογηται πρὸς τοὺς δικαστάς,
ἐκ τῆς γῆς ἀφρομένους, ἀπὸ τοῦ πλοίου, τῆς γῆς μὴ ἀπτόμενος,
καὶ τούτου μὴ βαλλομένου οὔτε ἀναβάθραν οὔτε ἄγκυραν εἰς αὐτὴν
(Δημ. κ. Ἀριστοκρ. 644. Πολυδ. Η. 120). Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὴν
δίχην τῶν ἐπὶ ἀκουσίῳ φόνῳ κατηγορουμένων ἀνέθεσαν ὁ Σόλων εἰς
τὸν Ἄρειον πάγον, καὶ τούτου ποιεῖ μνησίαν ὁ Δημοσθένης (ἀνωτ.) ὁμοῦ
μετὰ τῶν τεσσάρων δικαστηρίων, ἐν οἷς οἱ ἐφέται ἐδίκαζον· ἔτι ὁ Δρά-
κων ἐν τοῖς θεσμοῖς αὐτοῦ ποιεῖ λόγον μόνον περὶ ἐφετῶν, ἐν ᾧ εἶναι
γνωστὸν ὅτι ἡ δικαιοδοσία τοῦ Ἀρείου πάγου ἐπὶ φόνου ἐκ προνοίας
ἦτον ἀρχαιότατη· ἐκ τούτων συμπεραίνει ὁ Muller (Εὐμενίδ. § 65)

(1) Οἱ ἄξονες ἦσαν ἄβιακες ἐκ ξύλου περὶ ἄξονα στρεφόμενοι, ἔχον-
τες πυραμοειδῆς ἢ τετραγώνου σχῆμα, ἐφ' ᾧ ἦσαν γεγραμμένοι οἱ
τοῦ Σόλωνος νόμοι. Οἱ ἄξονες οὗτοι ἐλέγοντο καὶ κύρβεις, κατὰ τὸν
παρὰ Πλούταρχῳ Ἀριστοτέλην (Πλουτ. Σολ. 25). Κατὰ τινὰς μὲν
συγγραφὰς φαίνεται ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄξοσι ἦσαν γεγραμμένοι οἱ πολι-
τικαὶ νόμοι, ἐν δὲ ταῖς κύρβεισι τὰ τῆς θρησκείας ἔθιμα. Κατ' ἄλλους
δὲ οἱ μὲν ἄξονες ἦσαν τρίπλευροι, αἱ δὲ κύρβεις τετράπλευροι· οἱ
πλεῖστοι δὲ δικαίως προτιμῶσι τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, ταυ-
τίζοντες ταύταις ἐκείνοισι. Καὶ πάλιν μὲν ἐπιλάττοντο οἱ ἄξονες ἐν
τῇ ἀκροπόλει, μετὰ ταῦτα δὲ, τοῦ Ἐριάλτου προτεινάντος, μετνή-
χθησαν καὶ ἐτέθησαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὅπως πάντες ἀναγινώσκωσιν αὐ-
τοὺς. Ὀλίγοι τινες αὐτῶν ἐσώζοντο ἐπὶ Πλουτάρχου ἐν τῷ Πρυτανείῳ
(Σολ. 25. Σχολ. Ἀριστ. ὄρν. 1360. Σχολ. εἰς Ἀπόλ. Ῥόδ. Δ. 280.
Ἀρποκρ. ἐν λ. ὁ κάτωθεν νόμος, παρβλ. Παισ. Δ. 183. παρβλ. καὶ
τὸ ἄρθ. Ἀρείου πάγου καὶ φυγῆ, ἐν τῇ ἱστορ. τῆς Ἀθ. ἀρ.θ. 13. καὶ 19.)

δτι τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου πάγου συμπεριλαμβάνατο πάλαι πο-
 τε εἰς τὰ πέντε δικαστήρια τῶν ἐφετῶν καὶ ἐβάζει ἐτι δτι ὑπῆρχε
 παλαιάτα ἐν Ἀθήναις Γερουσία προσομοιάζουσα τῇ σπαρτιατικῇ,
 ἥτις ἐδίκαζε τοὺς ἐπὶ ἀνδροκρατίας κατηγορούμενους. Λέγει δὲ ἐτι ὁ
 Muller δτι ἀνομάσθησαν τὰ μέλη τῶν δικαστηρίων τούτων ἐφέται
 μᾶλλον ἐκ τοῦ δτι ἐφίαισι τῷ ἀνδρὸς τὸν ἀνδρῆλάτῃνα, ἢ ἐκ τοῦ
 δτι ὁ Δράκων (κατὰ τὸν Πολυδ. II. 125) αὐτοῖς ἐφέταις παρέδωκε τὴν
 κρίσιν, ἐφέσιμον ἀπὸ τοῦ βασιλέως πεποικῶς; ἢ δὴλ. μᾶλλον διότι
 παρεῖχον ἐλευθερίαν τοῦ ἐδικεῖν τὸ αἶμα, ἢ διότι μετητέθησαν εἰς
 τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῶν δικαίον ὑπαγόμεναι πρὶν εἰς τὴν τοῦ βασιλέως
 ἐπὶ Δράκοντος. Ἐάν ἡ ἰδέα αὕτη τοῦ Μύλλερ ἀληθινή, γεννάται τὸ
 ζήτημα πότε καὶ διατὶ ὁ χωρισμὸς οὗτος τῶν δικαστηρίων ἐγένετο;
 περὶ τούτου λέγει ὁ Muller τὰδε. Ὅτε φέροις τις δὲν ἐτιμωροῖτο μὲ
 θάνατον ἢ ἀειφυγίαν, ὄφειλεν ὁ βέκτις αὐτοῦ νὰ καθιστῆθῃ, (ὅρα τὸ
 ἄρθρον φυγῆ ἐφημ. Μ.Α. ἀριθ. 19) Αἱ δὲ τοιαῦται πρὸς καθα-
 ρισμὸν ἀγῶος ἱλαστήριοι θυσίαι καὶ ὁ καθαρισμὸς τοῦ χρέοντος αἶμα
 ὑπῆλθε εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους τῶν Ἀθηναίων, ὧν ἡ γνώσις καὶ ἡ ἐκ-
 τέλεσις περιορίζετο εἰς τοὺς ἀρχαίους εὐπατρίδας, καὶ ἀρ' οὐ ἀπέβα-
 λον τὰς πολιτικὰς αὐτῶν προνομίας, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σόλωνος εἰ-
 σαγωγὴν τῆς τιμοκρατίας. Ὅθεν οἱ ἀριστινῶν ἀφροῦμενοι ἐφέται εἶχον
 μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐνεργεῖν ἀγῶνισμοὺς τοῖς ἐφ' αἵματι ἀκαθάρτοις
 καθισταμένοις, καὶ ἦσαν μόνον ἀρμόδιοι τοῦ διευθύνειν τὰς πρὸς τοῦ-
 το γινόμενας θυσίας κατὰ ταῦτα, τὸ δικαστήριον αὐτῶν ἐπέχετο τὸ
 δικαίωμα τοῦ κρίνειν τοὺς φόνον δρᾶσαντας ἐκείνους, οἵτινες μετὰ τὴν
 ἐκ τῆς προσωρινῆς φυγῆς ἐπάνοδοσιν αὐτῶν εἶχον χρεῖαν καθαρισμοῦ,
 καὶ ἐτι τοὺς νομίμως φρονεόντας τινα, οἵτινες ὡσαύτως ἐδέοντο καθα-
 ρισμοῦ κτλ. (Πλάτ. νομ. ©. 864. 865). Οἱ δὲ ἐνοχοὶ φόνου ἐκ προ-
 νομίας ἐτιμωροῦντο μὲ θάνατον ἢ ἀειφυγίαν ἐπομένως τὸ δικαίον αὐ-
 τοῦ δικαστήριον δὲν ἐπέκειτο νὰ ἐρίσῃ περὶ καθάρσεως τῶν τοιού-
 των, καὶ διὰ τοῦτο ἐδικάζοντο ὑπὸ τοῦ Ἀρείου πάγου, τοῦ ὁποῖου τὰ
 μέλη δὲν ἀνήκον ἀναγκαστικῶς εἰς τὰ ἀρχαία γένη, εἰς ἃ μόνον ἀνήκει ἡ
 τῶν καθαρῶν ἐνέργεια.

Ὅμοιοι εἶναι ἐν συνόψει οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν ὁ Muller στηρίζει τὴν
 ὑπόθεσιν αὐτοῦ, οἵτινες ἐάν ὦσι βάσιμοι καὶ ἰσχυροί, ἡ δικαιοσύνη τοῦ
 Ἀρείου πάγου ἀπὸ τῶν ἐφετῶν ἐγένετο πιθανόν, ὅτε οἱ εὐπατρίδα
 τῶν Ἀθηναίων ἀπέβαλον τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ ὑπεροχὴν αὐτῶν, ὅτε εἰ-
 σήχθη ἐπὶ Σόλωνος καὶ παρ' αὐτοῦ ἡ ἐκ τοῦ τιμῆματος ἀριστοκρατία,
 ἀντὶ τῆς ἐκ τῆς εὐγενείας. Παρατηρητέον ἐπὶ τέλους, ὅτι τὰ κατὰ
 παράθεσιν πρὸς τὰ τῶν ἄλλων δικαστηρίων ἀσήμενα καταστάσαντα
 καὶ ἀπρηχαιωμένα χρεῖα τῶν ἐφετῶν ἐξηγοῦσι τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πο-
 λυδεϊκου, λέγοντος, ὅτι τὸ δικαστήριον αὐτῶν ἀποβαλὼν πᾶσαν σπου-
 δαιότητα κατὰ μικρὸν κατεγελάσθη (II. 125). Δὲν ἔχει ἄρα τὸ ἀρ-
 χαιὸν τῶν ἐφετῶν δικαστήριον οὐδεμίαν πρὸς τὰ νῦν ἐφετεία ὁμοί-
 οτητα, καθὼς οὐδὲ ὁ Ἀρείος πάγος. Ἐφέσεις δὲ δικῶν τὸ πάλαι σπα-
 νίως καὶ εἰς ὠριμῆρας περιστάσεις ἐγένοντο καὶ παρ' ἄλλοις δικα-
 στηρίοις. — Πᾶσα δικὴ ἐν γένει ἐδικάζετο ἐφ' ἐνὸς τοῦ ἀρμόδιου δι-
 καστηρίου, καὶ ἡ ἀπόφασίς αὐτοῦ ἦτον ἀνεκκλητος, καὶ ἡ δικὴ αὐ-
 τοτελής δὲν ὑπῆρχε δὲ ἀλληλογραφία καὶ ὁμορρυθμία, ὅσον εἶπεῖν, δι-
 καστηρίων, οὐδὲ ὑπαλληλία μεταξὺ αὐτῶν ἐν ποίσις δὲ περιστάσεις
 ἐγένοντο ἐφέσεις ἢ ἀναδικαίαι καὶ ἐνώπιον τίνων κτλ. θέλωμεν δηλο-
 οῦσαι προσχωρῶς τὰ δέοντα, χάριν τῶν παιδευμένων καὶ τῶν λόγους
 ἀρχαίων βητόρων μελετώντων.

—000—

Ἐπιρροή τῆς μουσικῆς ἐπὶ τῶν ζώων.

Ἐπάρχουσιν ἄπειρα παραδείγματα θεβαιόντα ὅτι ἡ μουσικὴ ἐπε-
 νεργεῖ οὐσιαστικῶς ἐπὶ ζῶων τινῶν, ἐφ' ὧν γνωρίζομεν.
 Οἱ κύνες, μάλιστα οἱ ἀγροδιαίτοι, ἐπηρεάζονται ζωηρῶς ἐκ τῶν
 μουσικῶν ἤχων δύσκολον δὲ εἶναι νὰ ὁρισθῇ ὅποια τις εἶναι ἡ αὐτοῖς
 ἐκ τῆς μουσικῆς ἐγγιγνομένη ἐντύπωσις. Φυσιολόγοι τινες ἰσχυρίζον-
 ται ὅτι ἡ μουσικὴ προξενεῖ αὐτοῖς θλιβεράν αἰσθῆσιν, φέροντες εἰς ἀ-
 πόδειξιν τῆς ἰδέας τῶν ταύτης, ὅτι οἱ κύνες ἀριεμένοι ἐλευθεροὶ φεύ-
 γουσιν αἰκτῶρον ὀλολύζοντες ἅμα ἀκούσασιν ἢ ἀκούσασιν ἐπὶ ἄλλῳ θορυβῷ,
 καὶ δὲν σαλεύουσιν ὅπως ἐκ τῆς θέσεώς των οὐδ' ἐπὶ βολῆ καὶ πλησίον
 αὐτῶν ἐκπερσοκροτούμενου τελεβόλου, ἅμα δ' ἀκούσασιν ἤχου μού-
 σικῶν τῶν ὄργανων, ἀμέσως ἀκόντες ἀναπηδῶντες ὀλολύζουσιν ἀκάτα-

σχετοῦς. Ἀναφέρουσιν ὅτι κίων τις διατρεῖ τὸσον ζωῶν τὴν μνήμην
 τῆς ἀλγεῖνης ἐντυπώσεως, ἢν εἶχεν ἐμπροσθέν αὐτῷ ἡ μουσικὴ, ὥστε,
 ἅμα ἐβλεπέ τινα ἀπόμεινον ἐνώπιόν του λύρας, ἀμέσως ἐξήρχετο ὀλα-
 κτῶν καὶ δεινῶς διατιθέμενος. Ὁ ἱατρός Mead διηγεῖται ἱστορίαν
 κύνος ἀποθνήσκοντος ὑπὸ ἀγῶος, διότι καταναγκάσθη ν' ἀκούῃ ἐπὶ μα-
 κρῶν μουσικῶν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπηρεαζόμενος ἐξέτερεν ὀξείας φωνάς. Τὸ
 αὐτὸ ὑπέστησαν καὶ ἄλλα ζῶα ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ἐν οἷς ἀναφέρεται
 καὶ ὁ Αἰγυλιῶς, εἶδος πτηνοῦ νυκτινόμου. Καὶ αἱ γαλαῖ ἐπηρεάζονται
 ἐπίσης ἐκ τῆς μουσικῆς καὶ κρίζουσι δυσκέρως ἐπὶ τῇ ἀκροάσει
 αὐτῆς, ἀλλὰ παρ' αὐταῖς τὸ διεγερόμενον ἐπιθετικὸν αἰσθημα φαίνεται
 ἥττον ἀλγεῖνον καὶ σπανιότερον ἢ παρὰ τοὺς κύναι. Ἀπ' ἐναντίας δὲ
 τούτων, τὰ πτηνὰ, ὡς πάντες γινώσκουσιν, ἤδοντο ἐπὶ ταῖς χαλκίαις
 τούτων, ἰδίως δὲ ἡ καναρία ἀκανθίς. Πλησιάζουσι ταῦτα ἐνίοτε πρὸς τὸ
 ὄργανον καὶ διαμένουσιν ἀκίνητα ἐπὶ τοῖς πρώτοις ἤχημασι, μετὰ
 ταῦτα δὲ πτερύσσονται, ὅπερ ἐστὶ σημεῖον εὐχαριστήσεως, καὶ ἄλλοτε
 καταβάλλουσιν τὰς πτέρυγας. Καὶ ὁ ἵππος εἶναι εὐαίσθητος εἰς τοὺς
 μουσικοὺς ἤχους. Ἀρέσκεται δὲ εὖτος πρὸ πάντων ἐπὶ ταῖς χαλκίαις
 σάλπιγγι καὶ κέρασιν ἐμβατήριας ἢ ἰοὺς ἐμπυροῦσι καὶ διεγείρουσι τὴν
 ζωρότητα αὐτοῦ ἢ χαίτη αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες ὀρθοῦνται, οἱ μυκτῆ-
 ρες διαστελλοῦνται καὶ δονοῦνται, ὡς ἀνὰ τὰ νὰ εἰσπνεύσῃ τοὺς ἤχους,
 τὰ ὅσα ἐπιτείνονται καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξαστράπτουσιν, διὰ τῶν ποδῶν
 του δὲ φαίνεται σημαίνων τὸν βῆμα καὶ μετῶν τὸν χρόνον. Εἶναι
 γνωστὸν ὅτι ἐν τοῖς ἱπποδρομικοῖς ἀγῶσι καὶ ταῖς ἱπποτικαῖς μονομα-
 χίαις οἱ ἵπποι ὄρχοντο ἐν βῆμα πρὸς τὸν νόμον τῆς παικτικῆς
 μουσικῆς.

Ἐν χώραις τισί τῆς Γερμανίας καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἰσχυρίζονται οἱ θη-
 ρευταί, ὅτι οἶσαι τὴν μέθοδον τοῦ ἐπάγειν τὰς δορκάδας φέροντες καὶ
 τὰς ἐλάφους αὐλοῦντες.

Τὰς αὐτὰς πρὸς τὴν μουσικὴν διαθέσεις ἔχουσι, κατὰ θεβαιόσιν οἱ
 φυσιολόγοι, τὰ διαβρωτικὰ ζῶα, ἰδίως δὲ οἱ κάστορες καὶ οἱ μῦς. Ὁ
 Βουρδελέτος λέγει ὅτι ἐβλάστω μὲς ὄρχουμένου ἐπὶ σχοινίον, πρὸς τὸν
 ἦχον μουσικῶν ὄργάνων, ἐν τῇ ἐμπορικῇ πανηγύρει τοῦ ἁγίου Γερ-
 μαντοῦ.

Ἰπποκρίτου ἐτι εἰς τὴν ἐπενεργεῖαν τῆς μουσικῆς καὶ τὰ ἐρεπετὰ
 καὶ ἔντομα, καὶ λέγουσιν ὅτι ἡ σάβρα ὑπεραγαπᾷ τὴν μουσικὴν ἅμα
 ἀκούσει ἅμα ἢ αὐτὸν δεικνύει διὰ πολλῶν κινήσεων πόσον τῇ εἶναι
 εὐάρεστος ἢ ἀρμονία ὑπτιάζει, πλαγιάζει, ἔρπει διὰ τῆς γαστρός,
 ὡς διὰ νὰ ἐκθέσῃ ὅλα τοῦ σώματος αὐτῆς τὰ μέρη εἰς τὴν ἐπιρροὴν
 τοῦ καταβληθέντος αὐτῇ εὐφρόγγου βεῖστού, δὲν ἀρέσκουσιν ὅμως
 αὐτῇ πάντες οἱ ἦχοι ἀδιακρίτως, εἶναι ἐμπροσφάτων εἰς τὰς κλίσεις
 αὐτῆς, αἱ τριχίαι φωναὶ καὶ τὰ πολυκροτα σαλπύσματα δυσκέρως
 εἰν αὐτῇ, περιπαθῶς δὲ διάκειται καὶ σπουδάζει πρὸς τὴν γλυκεῖαν
 φωνήν, τὰ βραδυβάμονα μέλη καὶ τοὺς λιγυροὺς νόμους. Περιηγηταί
 τινες θεβαιόσιν ὅτι κατῶρθεσαν νὰ τιθασσεύσῃσι καὶ πρᾶνωσι τὴν
 θρωπιδιαν τοῦ πελωρίου ὄρεως κροτάλου τῆς Γουβίνης, δι' ἧχου συ-
 ριγγίου ἢ πλαγκυαίου, ἢ δι' ἐναρμονίου συριγγίου. Τὰ αὐτὰ λέγονται
 καὶ περὶ τῆς τρομερῆς σιδηρολόγου ἐχίδνης τῆς Μαρτινίας. Ὁ Σια-
 τωβριάν, ἐν τῇ εἰς Ἄνω Κανὰδαν περιηγήσει αὐτοῦ, θεβαιὸν ὅτι εἶδε
 κρότταλον μανιώδη, εἰσπερῶσαντα μέχρι τοῦ σκηνώματος αὐτοῦ, κατα-
 πρᾶνθέντα διὰ τοῦ ἤχου αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήσαντα τὸν ἐνεῦθεν ἀπο-
 μακρυνθέντα αὐλητῆν.

Ἡ ἀρχὴν εἶναι ἡ πάντων τῶν ἐντόμων εὐαισθητοτάτη πρὸ τῆν
 μουσικῆν καταβαίνει ὀρμητικῶς ἐκ τοῦ ἀραχίδου τῆς, καὶ χωρεῖ πρὸς
 τὸ μέρος ἐθα ἀκούει ἤχους τῆς μουσικῆς; μένει δὲ ὄδε ἀκίνητος ἐπὶ
 ὄρας ὀλοκλήρου, μέχρι οὐ καταπαύσῃ ἢ προσελκύσασα ταύτην
 μουσικῆ. Πολλοὶ θεβαιόσιν ἐπιτόσσευσαν διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐν
 τῶν δεσποτικῶν ἱστουροῦντα ζωῖα ταῦτα.

Ὁ Ἰπποπόταμος, τὸ πρᾶξ καὶ οἰονεῖ ἀνοήθητον τοῦτο ζῶον,
 κάμπτεται παραδόξως καὶ κλινοῦται τὴν καρδίαν ὑπερβολικῶς μου-
 σικῆς ἤχους. Ἀγγλος περιηγητῆς, ὁ Κ. Φιλεσῶν, ἐν τῇ εἰς τὸ Βα-
 σίλειον τῆς Σιάμης περιηγήσει αὐτοῦ λέγει, ἀπαρρορευόμενος παρὰ
 ταῖς ὄχθαις τῆς λίμνης Μισουγγεθῆς, ἐνὸς τὰ τύμπανα ἡμῶν ἐκρούοντο
 ὑπὸ τῶν τυμπανιστῶν καὶ οἱ μουσικοὶ συνήλθον, παρατηρήσαντες ὅτι
 οἱ ἱπποπόταμοι ἀνεδύνοντο μέχρι τῆς τοῦ ὕδατος ἐπιφανείας, καὶ πα-
 ρηκολοῦσαν τὴν συνοδίαν τῶν αὐλητῶν καὶ τυμπανιστῶν, προχωροῦν-
 τες τῶσον πλησίον τῆς ζῆρας ἐνίοτε, ὥστε, τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐ-
 τῶν προχέομενον καὶ πιδοκίζομενον ὕδωρ, ἐφθανε μέχρις ἡμῶν.

Πυροβολήσας καθ' ἐνὸς, (ἦσαν ὀλοὶ εἰς 15), ὁ ὑπερέτης μου ἐβλεπεν
 αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν καταθεῖ εἰς τὸ ὕδωρ ὁ πλεγωθείς ἀφῆκε φω-
 νὴν τῶσον δυνατὴν, ὥστε ἐκπλαχθέντες πάντες οἱ ἄλλοι ἀφανεῖς ἐγέν-
 οντο.

Περιεργάσαντο φαινόμενον ἐκ μουσικῆς συναυλίας ἀποτελεσθεῖς
 παρετηρήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 18 αἰῶνος ἐν Παρισίοις, ἐπὶ τῶν εἰς
 τὸ βασιλικὸν θηριοτροφεῖον ἐλεφάντων. Κορὴ μουσικῶν τοποθετηθεῖς
 εἰς θέσιν ἀόρατον τοῖς ἐλεφάντι ἐπέτελε συναυλίαν. Ἐπὶ τῇ ἀκροάσει
 ταύτης οἱ ἐλεφάντες κατὰ πρῶτον ἐξέστησαν, καὶ ἔπειτα μετὰ περιεργον
 πᾶ θελήματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν θεατῶν, ὅτε δὲ προσήρχοντο πρὸς τὸν
 τροφεῖα αὐτῶν ψήγοντες αὐτὸν, καὶ ἐφρίνοντο ὡς νὰ ἐπρωτῶν αὐτῶν,
 τί ἐσήμαινον τὰ εἴδη ταῦτα ἀκούσματα. Βλέποντες δὲ πάντας
 ἡσυχίαν ἀγοντας παρεδόθησαν εἰς τὸς μεταδομένους αὐτοῖς ζωηρὰς
 ἐντυπώσεις. Πᾶν νέον μέλος ἤγειρεν ἐν αὐτοῖς ἀλλοίως συγκινήσεις, καὶ
 ἐπέβαλλεν εἰς τὰς κινήσεις αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν φωνήν, βῆμα δὲ σύμφω-
 νον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πρὸς τὸν μουσικὸν νόμον ἐτύχαιεν
 δὲ ὥστε τὸ μέλος ἀλλοιοῦμενον νὰ μὴ κινή αὐτοῦς παντάπασιν, ἐνῶ
 ἄλλοις τοιζόμενον ἐπηρεάζεν αὐτοὺς εἰς μέγα βαθμόν. Πολλὰ ἄλλα
 τοιαῦτα ἀναφέρονται μετὰ πάσης θεβαιότητος, ἐξ ὧν γίνεται ὅλον,
 ὡς καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων ὄδε, ὅτι οὐδ' αὐτὰ τὰ ἄλλα ζῶα ἀναίσθη-
 τοῦσι πρὸς τὴν τοσαύτην ἐπιρροὴν πρὸς τὰ εἴδη ὅσα ἔχουσι
 μουσικῆ. Ὅποσον δὲ φέροι ἀποτέλεσμα ὁ ποιητικὸς αὐλὸς εἰς τὰ ποι-
 μνια τῶν προβάτων καὶ τὰ αἰπόλια εἶναι πᾶσι γνωστόν.

Ἡ ἱστορία δὲ τῆς μουσικῆς παρὰ τοῖς διαφόροις ἀρχαίοις τε καὶ
 νέοις ἔθνεσι, καὶ ποία ἡ ἐπιρροὴ αὐτῆς ἐπὶ τῆς εὐγενεῖς φύσεως τοῦ
 ἀνθρώπου, καὶ πῶς ἐθεώρησεν αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληες κτλ. κτλ. εἶναι
 ὑπόθεσις ἄλλης πραγματείας.

—000—

Ζωϊκὸς μαγνητισμὸς

Ἀνακαλύψις, ἥτις ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται μυθώδης, ἐπασηολεῖ
 σήμερον τὰ μέγιστα τὰς ἐπαρχίας τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ὅπου αὕτη
 ἐγένετο, καὶ μεταβιβασθεῖσα εἰς Εὐρώπην διὰ τοῦ πρὸ ὀλίγων ἐβδο-
 μάδων ἐξ Ἀμερικῆς φθάσαντος ἀτροπῶλου «Βασίγκτων» ἐπασηολεῖ
 καὶ ὅλας τῆς πόλεις τῆς Γερμανίας. Προκειται περὶ αὐτομάτου
 κινήσεως τραπέζης tablemoving ἐν Ἀμερικῇ καὶ Tischrucken
 ἐν Γερμανίᾳ εἶναι τὸ ἀντικείμενον διασκεδᾶσεως ἐν ταῖς συναναστρο-
 φαῖς, ἐπίσης ἀπὸ μέλους τῶν δεινοτέρων φυσιολόγων, χημικῶν, καὶ
 ἱατρῶν. Ἐκθέσεις αὐτῶν δημοσιεύονται συνεχῶς, καὶ περιοδικὰ συγ-
 γράμματα περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικείμενου ἤρχισαν νὰ ἐκδίδωνται.

Ἄς ἐκθέσωμεν ἥδη τὸ παράδοξον φαινόμενον περὶ τράπεζαν ἐκ
 μαγονίου ξύλου ἢ ἐκ καρβίδας, (εἰς τοιαύτας τραπέζας ἐγένοντο ἄχρι
 τοῦδε αἰ ὀδομαί), κἀνήνται τόσο ἄνθρωποι, ὅσοι δύνανται νὰ καθί-
 σωσι, τοποθετούμενον τῶν καθελῶν ἐν ἀποστάσει ἐνὸς ποδὸς τῆς
 μέσης ἀπὸ τῆς ἄλλης τὰ ἐνδύματα τοῦ ἐνὸς τῶν καθήμενων δὲν πρέ-
 πει νὰ ἐγγίξωσι τὰ ἐνδύματα τοῦ ἄλλου, οὔτε οἱ πόδες τοῦ ἐνὸς
 τοῦ πόδα τοῦ ἄλλου, ἀλλ' οὔτε οἱ πόδες των οὔτε τὰ ἐνδύματα
 των νὰ ἐγγίξωσι τὴν τράπεζαν. Καθίσαντες σχηματίζουσιν ἄλυσον
 διὰ τῶν χειρῶν των, δηλαδὴ θέτουσι τὰς χεῖράς των ἐπὶ τῆς τρα-
 πέζης, καὶ ὁ μικρὸς δάκτυλος τῆς δεξιᾶς ἐπιτίθεται ἐλαφρῶς ἐπὶ
 τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τοῦ γείτονος.

Μετὰ παρέλευσιν 5—20 λεπτῶν τῆς ὄρας, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν
 παρακαθημένων, ἀρχίζουσιν οὔτοι νὰ αἰσθάνωνται δυσδιαθέσιαν τινα,
 ἢ πολλὴν αἰσθητικὴν ἐπίρροην, καὶ μετὰ παρέλευσιν ἄλλων 11—20 λε-
 πτῶν ἢ τράπεζα ἀρχίζει νὰ κινῆται κατὰ πρῶτον (ἂν ἡ πλάξ τῆς
 τραπέζης ἦναι κινήτῃ) στρέφεται ἢ πλάξ πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸς τὰ
 ἄνω, ἀκολουθοῦν κινεῖται ὅλη ἡ τράπεζα οἱ παρακαθημένοι ἀνίσταν-
 ται χωρὶς νὰ διαλύσῃσι τὴν διὰ τῶν δακτύλων των σχηματίζομένην
 ἄλυσον, οἱ περιεσπόμενοι ἀποσύρουσι τὰς καθέλας καὶ τότε ἡ τράπεζα
 ἀρχίζει νὰ στρέφεται πρὸς ἑαυτὴν ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρτον,
 καὶ μετὰ τοσαύτας ταχύτητος, ὥστε μετὰ μεγίστης δυσκολίας οἱ
 περὶ αὐτὴν ἰστάμενοι, καὶ ἐπὶ αὐτῆς κρατοῦντες τοὺς δακτύλους των
 ἐν ἀλύσει, δύνανται νὰ τὴν παρακολουθήσωσι εἰς τὸ τρίτημον ἅμα
 εἰς ἀποστροφήν τῶν δακτύλων του ἀπὸ τοῦ δακτύλου τοῦ γείτονος των,
 παύει ἡ κίνησις τῆς τραπέζης, παύει δὲ καὶ ἅμα εἰς πλησίον τῶν
 ἄλλων, ὥστε νὰ ἐγγίξωσι τὰ ἐνδύματα των.

Ἡ ἄχρι τοῦδε διδομένη ἐξηγήσις τοῦ παραδόξου τούτου φαινομέ-

νου εἶναι, ὅτι οἱ διὰ τῶν δακτύλων των σχηματίζοντες τὴν ἄλυσον
 μεταδίδουσιν ἀλλήλοισι ὕδρον (fluidum), τὸ ὁποῖον μεταδίδεται εἰτα
 καὶ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ φέροι τὴν κίνησιν.

Ὅποιας συνεπειᾶς ἡ ἀνακαλύψις αὕτη δύναται νὰ ἔχη, ἕκαστος
 δύναται νὰ εἰσάγῃ, συλλογίζομενος ὅτι ὁ μαγνητισμὸς ἐπιτελεῖται καὶ
 εἰς αὐτὰ τὰ εἴδη.

Ἡ πείραμα τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐνταῦθα εἰς πολλὰς οἰκίας καὶ ἀκο-
 λουθεῖ γινόμενον τὴν ἐξῆς σημειῶσιν περὶ τούτου ἐστειλεν ἡμῖν εἰς
 τῶν λαθόντων μέρος εἰς τὸ περιεργον τοῦτο φαινόμενον. Πρὸ δύο
 ἐτῶν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ περιοδικὸν «Βρατανικὴ ἐπιθεώρησις» δια-
 τριβὴ περὶ τῆς ἠλεκτρικῆς δυνάμεως, ἐν ἣ γίνεται λόγος ὅτι τὰ
 κατ' αὐτὴν ἦσαν καὶ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι γνωστά τὴν μεταφράσιν
 τῆς διατριβῆς ταύτης θέλωμεν δημοσιεῖσαι ἐν τῇ ἐφημερίδῃ ταύτῃ ἵσως
 μετ' οὐ πολὺ.

Ἐτὴν 20 Ἀπριλίου ε. ε. ὄρα 2. Μ. Μ. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κ. Λάνδερερ
 ἐγένετο τὸ πείραμα τῆς νέας περιέργου ἀνακαλύψεως τῆς αὐτομάτου
 κινήσεως τῆς τραπέζης, διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἀνευ πίεσεως ἐπ' αὐτῆς
 τῶν χειρῶν, καὶ τῆς συναφῆς τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων ἐκάστης χει-
 ρὸς, ἐλαθον μέρος τέσσαρες μόνον οἱ Κ. Κ. Λάνδερερ, Γρηγ. Ἀρι-
 στεύς, Ἀλέξ. Σαρλάτος καὶ Χαρ. Κοριολένης, μετὰ τὴν ἐπιθεσιν
 τῆς παλάμης παρήλθον 70 λεπτὰ τῆς ὄρας καὶ ἤρχισε νὰ κινήται
 βραδέως ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, μετὰ παρέλευσιν ἑπὶ ἐνὸς τε-
 τάρτου σχεδὸν ἡ κίνησις πύξασε, κινουμένης ὀλοκλήρου τῆς τραπέζης,
 ἥτις οὕσα μόνουσι ἐσπερίζετο ἐπὶ τριῶν μικροτέρων βάσεων, ἡ κίνη-
 σις ἐπέτυχεν ἐντελῶς, καὶ ἀπὸ ἤρχισε νὰ γίνεται λίαν ἐπαισητῇ
 ἀνυπόθεσιν αἱ παλάμαι καὶ ἤγγιζον ἐπὶ τῆς τραπέζης αἱ ἄκραι μόνον
 τῶν δακτύλων, ἡ δὲ κίνησις καὶ εἰς τοιαύτην θέσιν ἐξυκολοῦθε νὰ
 ἐνεργήσῃται παρετηρήθη ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν τῆς κινήσεως ἀπαιτεῖται
 παρὰ τῶν λαθόντων μέρος εἰς τὸ πείραμα ἄνευ αἰγῆ καὶ προσώλου-
 σις τῆς θέσεως ἐπὶ τῆς τραπέζης προσέτι ἐνδύμωχός τις πεποικῆσι
 μετ' ἰσχυρῆς κατὰ διάνοιαν ἐπιθυμίας καὶ θελήσεως πρὸς τὴν κίνησιν
 εἴτε πρὸς ἀριστερὰ ἢ πρὸς δεξιὰ.

Εἰς αὐτοῖς.

—000—

Τὸ Πάσχα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις Ἰουδαίοις.

Ἡ ἐρρὴ τοῦ Πάσχα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις Ἰουδαίοις ἀρχεῖται
 ἀπὸ τῆς δεκάτης πέμπτης τοῦ μηνός, καθ' ὃν οἱ πατέρες αὐτῶν
 ἐξήλθον τῆς Αἰγύπτου, φέροντες τὸ ὄνομα Νισάν' διαρκεῖ δὲ ἡ
 ἐορτὴ αὕτη ἐπὶ μὲν ἡμέρας παρὰ τοῖς ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ τοῖς
 περιχώροις αὐτῆς οἰκοῦσιν Ἰουδαίοις, ὅκτω δὲ παρὰ τοῖς ἐν ἄλλαις
 πόλεσιν ἐνδιατριβούσι. Τὸ πρὸ τοῦ Πάσχα σάββατον, μέγα καλού-
 μενον παρ' αὐτῶν, ἐρμηνεύει ὁ ῥαββῖνος ἐκάστης συναγωγῆς ὅσα δέον
 ἐν τῇ ἐγγιζοσῇ ἐορτῇ νὰ τηρήσῃται. Κατὰ τὸν καιρὸν τούτων οἱ
 Ἰουδαῖοι ἐσθίουσιν ἄρτον ἀζύμων, προσέτι δὲ ὀρεῖλοισι νὰ φροντίζωσι
 ὅπως οὐδὲλλος ἐν ἡ ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ἐκζυμῶν τι. Πρὸς τοῦτο δὲ
 ἀπὸ

των Ισραηλιτών πρωτότοκων, διαφυγόντων τὴν εἰς τὴν ὑπέπεσαν ποι-
νὴν οἱ τῶν Αἰγυπτίων πρωτότοκοι. Τὴν ἐσπέραν αὐτῆς ταύτης τῆς
ἡμέρας οἱ ἄνδρες πάντες συναγείρονται ἐν τῇ συναγωγῇ, ὅπως προ-
παρασκευασθῶσι διὰ τὴν ἐορτὴν διὰ παρακλήσεων, κατὰ δὲ τὸ διά-
στημα τοῦτο αἱ γυναῖκες παρασκευάζουσι δεῖπνον δι' αὐτοὺς ἐπιστρέ-
ψοντας. Πᾶν ὅ,τι κάλλιστον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν εὐρίσκειται, ἐξάγουσι
κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐπὶ πινακίου δὲ τινος θέτουσι τέμαχος ἐ-
ψημένου ἀρνίου καὶ ὄν' ἐπὶ ἄλλου τρία πλακοῦντια περικεκαλυμμένα
ἐπιμελῶς εἰς δύο περιζώματα· ἐπὶ τρίτου δὲ τινος θρίδακκ, μακεδο-
νήσιον, σέλινον καὶ ῥάφανον, ταῦτα δὲ εἶναι αἱ πικριδὲς αὐτῶν. Παρὰ
τοῖς λαχάνοις τούτοις παρατίθεται φικλὴ πλήρης ὄξους, ἄλατος καὶ ὕδα-
τος. Φαίνεται ὡσαύτως πινακίον, ὑποτιθέμενον ὅτι παριστᾷ εἰς τοὺς
ὀφθαλμοὺς τῶν Ἰουδαίων τὰς πλίνθους, αἱ οἱ πατέρες τῶν κατεσκευάζον
ὑποχρεωτικῶς ἐν Αἰγύπτῳ· εἶναι δὲ ἐν αὐτῷ μᾶζα συνισταμένη
ἐκ μήλων, ἀμυγδάλων, λεπτοκαρῶν καὶ σύκων, διαλελυμένη εἰς
οἶνον καὶ ἤρτυμένη μὲ κινάμωμον.

Περί τῆς τραπέζης, εἰς τὴν παρατίθεται ὁ πασχάλιος ἀμνός, ὁ
πλακοῦς καὶ αἱ πικριδὲς κάθεται ἅπανα ἡ οἰκογένεια, καὶ ἀρχεται
τελετὴ μᾶλλον ἢ δεῖπνον. Ὁ οἰκοδεσπότης εὐλογεῖ τὰ παρατιθέμενα,
μετὰ δὲ τοῦτο στριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ αὐτοῦ ἀγκῶνος σεμνο-
πρεπῶς, ὡς σκοπῶν νὰ παραστήσῃ τὴν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐξοδον,
πίνει ὀλίγον οἶνον, ὅπου μιμνῶνται καὶ οἱ ἄλλοι τῆς οἰκογενείας· ἐπει-
τα ἐμβάπτει ἕκαστος μέρος τι τῶν χόρτων εἰς τὸ ὄξος καὶ τρώγει αὐ-
τὸ, ἐνῶ ὁ δεσπότης λέγει δευτέραν εὐλογίαν· ἀνελίσσει ἀκολουθῶς
τὰ περιζώματα καὶ λαμβάνει τὴν ἐν τῷ μέσῳ πλακοῦντια, κόπτει
αὐτὸν διχα, καὶ τὸ μὲν ἐν αὐτοῦ τέμαχιον ἐπανατίθεται μεταξὺ τῶν δύο
ἀκροῦντων, τὸ δ' ἕτερον κρύπτει ὑπὸ τὸ τρυβλίον του, ἢ ὑπὸ τὸ ἐφ' οὗ
ἐρείδεται προσκεφάλαιον, ὑπερβαίνων διὰ τοῦτου, ὡς λέγουσι, τὸ ἀνα-
φερόμενον ὑπὸ τοῦ Μωυσέως. (Ἔξοδ. 18. 34.) Ἀνέλαβε δὲ ὁ λαὸς τὸ
σταῖς αὐτῶν πρὸ τοῦ ζυμωθῆναι τὰ φυράματα αὐτῶν, ἐνδεδεμένα
ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν. Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ οἰκοδεσπότης ἀφαιρεῖ τὸ
ἀρνίον καὶ τὸ ὄν' ὑπεράνωθεν τῆς τραπέζης. Πάντες οἱ δὲ παρευρισκό-
μενοι ἐνοῦνται καὶ ὑψοῦσι τὸ τοὺς πλακοῦντας περιέχον πινακίον, λέ-
γοντες ὁμοῦ. Ἰδοὺ ὁ τῆς πτωχείας καὶ θλίψεως ἄρτος, ὃν οἱ πατέ-
ρες ἡμῶν ἔφαγον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ· ὁ πεινῶν ἐλθέτω φαγεῖν· ὁ ἐνδεὴς
εἰσελθέτω φαγεῖν ἐκ τοῦ πασχάλιου ἀμνοῦ· τὸ ἔτος τοῦτο ἐσμεν ἐνθάδε·
τὸ δὲ ἐπιόν, εἰ θεὸς εὐλόγηται, ἐσόμεθα ἐν γῆ Χαναάν· τὸ ἔτος τοῦτο
ἐσμεν δούλοι· εἰ ἐπιστέψῃ ἡμῖν θεός, ἐσόμεθα τέκνα ἐλεύθερα τοῦ Κυ-
ρίου· τὸ ἀρνίον καὶ τὸ ὄν' τίθενται αὐθις ἐπὶ τῆς τραπέζης, αἰρου-
μένου δὲ τοῦ τοὺς πλακοῦντας περιέχοντος πινακίου, φέρουσι τὰ παι-
δια, ἕνα ἐρωτήσων τὴν σημασίαν τῆς ἐορτῆς ταύτης· ἐὰν δὲ δὲν
ὑπάρχωσι παιδιά, ἄλλος τις ἐκ τῆς οἰκογενείας ποιεῖ τὴν ἐρώτησιν
ταύτην, καθ' ὅρισμένον τύπον. Πρὸς ἀπόκρισιν διηγοῦνται τὴν αἰγ-
μαλωσίαν, καὶ τὴν ταύτην παρακολούθησαν ἐν Αἰγύπτῳ τοὺς Ἰσρα-
ηλίτας δουλείαν, τὴν ὑπὸ τοῦ Μωυσέως ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν, καὶ
τὴν κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τῆς ἐορτῆς τοῦ πάσχα καθιέρωσιν·
τῇ διηγῆσει ταύτῃ ἐπινοεῖται ψαλμοὶ τινὲς καὶ ὕμνοι, ὑφ' ἁπάσης τῆς
οἰκογενείας ἀδόμενοι. Μετὰ ταῦτα ἐπαναφέρονται εἰς τὴν τραπέζαν
οἱ πλακοῦντες, κλῶνται καὶ διανέμονται αὐτοὺς τοῖς παροῦσιν, ἀντὶ τοῦ
ἀρνίου, ὅπερ ἤσθιον ἄλλοτε. Τούτου δὲ δικαιολόγησιν μεταχειρίζονται
οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, ὅτι ἤθελον παραβιάζειν τὸν νόμον, τρώγοντες
πασχάλιον ἀμνὸν ἐξω τῆς γῆς Χαναάν, εἰς γῆν ξένην, μὴ ἠγιασμένην
ἐτι. Ἀφθονον δεῖπνον παρακολουθεῖ τὴν τελετὴν ταύτην, ἥτις ἐπανα-
λαμβάνεται συντομωτέρῃ τὴν δευτέραν ἐσπέραν. Αἱ δύο πρῶται καὶ
αἱ δύο τελευταῖαι ἡμέραι ἐορτάζονται ἐν μεγίστῃ πομπῇ ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς· οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέχουσι πάσης ἐργασίας τὸ Σάββατον· αἱ
τέσσαρες δὲ παρεμπιπτούσαι ἡμέραι δὲν τηροῦνται ὡσαύτως ἀρβῶς.
Ἡ τελευταία τελειοῦται διὰ τελετῆς καλουμένης ἀθδάλα, καθ' ἣν ὁ
οἰκοδεσπότης, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα φιάλην πλήρη οἴνου ἀπαγγέλλει
πολλὰ τῆς ἀγίας γραφῆς κεφάλαια, πίνει ὀλίγον ποτὸν, καὶ παρέχει
τὴν φιάλην τοῖς λοιποῖς ἀνακειμένοις. (μετ. Α. Β.)

—οοο—
Ἄνδράποδα ἐν Ἀμερικῇ.

Εἰς τὸ πρὸ τούτου φύλλον τῆς ἐφημερίδος μας ἐδημοσιεύσαμεν ἀ-
ποσπάσματα τινὰ ἐξ ἀγγλικῆς ἐφημερίδος περὶ τῆς καταστάσεως τῶν
σκλάβων ἐν ἐπαρχίαις τισὶ τῆς συμπολιτείας τῆς Β. Ἀμερικῆς, πα-
ρ' αἷς ὑπάρχει ἐτι νομιμοποιημένη ἡ δουλεία. Εἰς ταῦτα προσθετέον

τὰ ἐξῆς, ἅπερ ἐρχνίθημεν ὄθεν καὶ τὰ ἄλλα εἶναι ἄπορον πῶς ἀνέ-
χονται λαοὶ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες καὶ τὴν ἐλευθερίαν λατρεύοντες
τὴν φρικώδη ταύτην κατάστασιν, καὶ πῶς ἐτόλμησαν τὰ θρησκευτικὰ
παρ' αὐτοῖς συνέδρια νὰ φέρωσι τὰς προδημοσιευθείσας γνώμας!!

Καθὼς ὁ ποιμὴν φροντίζει ν' αὐξάνῃ τὸ ποιμνίον του, καὶ πωλεῖ
τὰ πρόβατα, στέλλων αὐτὰ ὅπου γίνεται πολλὴ κατανάλωσις, καὶ χω-
ρίζει ἀδιαφόρως τὸ τέκνον ἀπὸ τὴν μητέρα κτλ. οὕτω καὶ ἐν Ἀμερικῇ
ὑπάρχουσι χῶραι, παρ' αἷς πληθύνονται καὶ ἀνατρέφονται δούλοι, καὶ
στέλλονται ὡς κτήνη πρὸς πώλησιν εἰς τὰ μεσημβρινώτερα μέρη, ἐνθα
ὑπάρχει ζήτησις αὐτῶν ἕνεκα τῶν φυτειῶν, καὶ ἐπειδὴ, ὡ. ἐκ τῆς πολ-
λῆς ἐργασίας εἰς τὰς φυτείας καὶ τοῦ νοσηροῦ κλίματος ἐκεῖ, καὶ τῆς
κακῆς τροφῆς καὶ περιποιήσεως, ἀποθνήσκουσιν. Ἐκ μόνης τῆς Βιρ-
γινίας στέλλονται ἐτησίως ὑπὲρ τὰς 6000 ἀνδράποδα εἰς τὰς μεσημ-
βρινὰς χῶρας. Κατὰ τὰ τελευταῖα 20 ἔτη ἐστάλησαν ἀπὸ τὴν Βιργι-
νίαν καὶ Βόρειον Καρολίην, κατὰ τὰς ἀσφαλεῖς καὶ ἐπισήμους ὑπολο-
γισμοὺς, 300,000 εἰς τὰς μεσημβρινὰς χῶρας καὶ ἐπωλήθησαν· οἱ δὲ
γαιοκτήμονες τῶν χωρῶν τούτων ἐλογαρίασαν ὅτι τοῖς εἶναι συμφερώ-
τερον νὰ ἀγοράζωσιν ἐνήλικας καὶ ἱκανοὺς πρὸς ἐργασίαν σκλάβους,
παρὰ νὰ ἀνατρέφωσι τοιοῦτους· εὐρον ἐτι οἱ πλεονέκται δεσπότηται ὠφελι-
μώτερον νὰ ἐκβιάζωσι τοὺς δούλους· τῶν εἰς βαρεῖαν καὶ ἀδιάκοπον ἐργα-
σίαν, νὰ τρέφωσιν αὐτοὺς κακῶς καὶ ν' ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῆς κακοχίας,
ν' ἀγοράζωσι δὲ νέους ἀντὶ τῶν ἀποθιόντων, παρὰ νὰ περιποιῶνται αὐ-
τοὺς θέλιον, καὶ νὰ παρέχωσιν αὐτοῖς ἀνεσιν ἐκ τῶν καμάτων αὐτῶν.

Πολλὰκις οἱ δούλοι οὗτοι πεινῶντες καὶ γυμνητεύοντες καὶ δερόμε-
νοι ἀνηλεῶς καὶ εἰς βασάνους υποβαλλόμενοι, δραπετεύουσιν, ἐν τοιαύτῃ
περιστάσει προκηρύσσονται ἀμοιβαί εἰς τοὺς δυναμένους νὰ εὐρωσι
τοὺς τοιοῦτους (ἴδ. ἀριθ. 26 ἐφημ. Μαθ.). Ὑπάρχει δὲ τάξις ἐργολά-
βων ἐν Ἀμερικῇ, αἵτινες λέγονται κυνηγοὶ τῶν μαύρων, τῶν ὁποίων
τὸ ἔργον εἶναι νὰ κυνηγῶσι τοὺς δραπέτας καὶ φέρωσιν αὐτοὺς εἰς τοὺς
κυρίους τῶν, λαμβάνοντες εὐρετρὸν ἀδράς πληρωμάς. Ὑπάρχουσιν ἐτι
κοινὰ βασανιστήρια, εἰς ἃ στέλλει ὁ δεσπότης τὸν δυσαρρεστοῦντα αὐτὸν
δουλόν του, διὰ νὰ δέρηται καὶ τιμωρῆται, ὅπως οὗτος διατάξει. Δὲν
ἐπιτρέπεται νὰ διδάσκωνται, καὶ οὐδέποτε δύνανται κατὰ νόμον νὰ
χρησιμεύωσιν ὡς μάρτυρες εἰς τὰ δικαστήρια. Σημειωτέον δὲ ὅτι
τοὺς μαύρους τοῦτους φροντίζουσι καὶ τοὺς βαπτίζουσιν οἱ δεσπότηται αὐ-
τῶν, ὥστε εἶναι πάντες σχεδὸν χριστιανοί. Οἱ περὶ αὐτῶν νόμοι εἶναι
ἀπηνέστεροι πάντων ὅσοι ποτε ὑπῆρξαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου εἰς τὰ
διάφορα ἔθνη!!! (προσεχῶς ἄλλα)

Ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν συνδρομητῶν ἡμῶν ὑπάρχουσι καὶ κληρικοὶ
δεόντως μάλιστα πάντων ἐνδιαφερόμενοι νὰ γνωρίζωσι πᾶν ὅ,τι ἔχει
πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ σχέσιν, ἐνομίσαμεν δεόν νὰ σημειώσωμεν τὰ
ἐξῆς.

Ἐν τῷ 18 ἀριθμῷ τῆς Ἀνατολῆς, δημοσιευθέντι τῇ 18 λήγοντος,
μεταξὺ τῶν διαφόρων ἄλλων εἰδησεων σημειεῖ ὁ ἐκδότης αὐτῆς, ὅτι
προέτεινε δῆθεν ὁ ἄρτι προχειρισθείς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥωσικῆς
Ἐκκλησίας Πανρωσώτατος Κ. Ἀντωνίνος, νὰ συλλειτουργήσῃ τὴν Ἡ-
μέραν τῆς Ἀναστάσεως, μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθ-
ηνῶν, ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Βίρνης, καὶ ὅτι τὸ ὑπουργικὸν συμβού-
λιον ἀπεφῆκετο ὅτι οὐ δύναται τοῦτο γενέσθαι. Τὴν εἰδησιν ταύτην
ἀνχιροῦμεν μὲ τὸν ἐπισημώτερον τρόπον, καὶ θεοβαδύμεν θετικῶς τοὺς
ἀναγνώστας τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν, ὅτι οὐτε πρότασις τοιαύτη ἐγένετο
παρὰ τοῦ ἁγίου Ἀρχιεπισκόπου, οὐδ' ὅσα ἄλλα ἀναφέρει περὶ τούτου
ἡ ἐφημερίς Ἀνατολῆ· οὐκ οἶδαμεν δὲ ὅπου χάριν ἠγάπησαν ν' ἀπατή-
σωσι τὸν Συντάκτην τῆς Ῥηθείσης ἐφημερίδος αἱ δόντιες αὐτῷ τὴν ἀνυ-
πόστατον καὶ σκηνδαλώδη ταύτην εἰδησιν. Ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἐν ἄλλῃ
τινὶ ἐφημερίδι γίνεται λόγος καὶ περὶ τῆς καταθέσεως τοῦ θεμελίου
λίθου τοῦ ναοῦ τῶν δυτικῶν τὰ περὶ τούτου θέλωμεν ἐπιμεληθῆ νὰ
μᾶθωμεν μεθ' ὅσης οἶον τε ἀκριθείας, καὶ δημοσιεύσει αὐτὰ διὰ τοῦ
ἐπομένου φύλλοντος, διότι φαίνεται ὅτι καὶ ταῦτα δὲν ἔχουσιν ὅπως
παρ' ἄλλων ἐστουρούνηται.

Ἡ Α. Μ. ἡ Χριστιανὴ καὶ Γαληνοτάτη ἡμῶν Ἄνασσα ἀνεχώρη-
σε τὴν πρῶτην τῆς 22 λήγοντος συνοδευθεῖσα παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Σ.
ἡμῶν Βασιλέως μέχρι Λουτρακίου, καὶ παρὰ τῶν Κ. Κ. ὑπουργῶν,
τῶν ἐπιτροπῶν τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων καὶ ἄλλων ἐπισήμων ἐκ
τῶν ἐν τέλει μέχρι Πειραιῶς, ἐνθα ἐγένετο ἡ προσήκουσα ὑποδοχὴ, ἐκ
τούτων καὶ τοῦ δήμου Πειραιῶς πλῆθος δὲ πολιτῶν εἶχον κατέλθει ἐκεῖ
ἐξ Ἀθηνῶν αὐθόρμητοι, ἵνα κατευοδώσωσι τὴν Α. Μ. Μικρὸν δὲ διτ-
τρίψαται αἱ Α. Μ. ἐν Πειραιεὶ καὶ ἐπιβᾶσαι ἐπὶ Γαλλικοῦ ἀτμο-
πλοίου, συνοδευομένου καὶ παρ' ἄλλου τοιοῦτου, ἐφθασαν αἰσίως μετὰ
τρίωρον διάπλουον εἰς Καλαμάκιον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λουτρακίον, ὅπου
περιέμενε τὴν Α. Μ. τὸ Ἑλληνικὸν ἀτμόπλοιον ὁ Ὄθων διὰ τὸν περαι-
τέρω διάπλουον μέχρι Τεργεστής. Ἡ Α. Μ. ὁ Σεβαστός ἡμῶν Βασιλεὺς
ἐπανῆλθε τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς τὴν πρωτεύουσιν.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

(Ὁδὸς Ἀθηνῶν. Ἀριθ. 274.)